

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ปัญหาอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 กรณีศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและหลักการจับกุมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิด และแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิด พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนามประกอบกัน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากเจ้าพนักงานตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนปราบปรามยาเสพติดในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวนทั้งสิ้น 100 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการศึกษาในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย และการวิเคราะห์ไปพร้อมกัน ผลการศึกษาสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

แนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น คือการนำตัวผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดไปบำบัดรักษาให้หาย เพื่อไม่ให้กลับไปใช้ยา ตามหลักการที่ถือว่า “ผู้เสพ(Drug Addict) เป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา” ดังนั้นจึงต้องมีการ “บังคับรักษา” ที่จะต้องมีการตรวจพิสูจน์และจับกุมตามหลักการจับกุมผู้เสพยาเสพติด คือ ขอตรวจค้นเมื่อสงสัยว่าเป็นผู้เสพยาเสพติด สิ่งให้ทดสอบด้วยชุดน้ำยาตรวจสอบโดยเฉพาะ หากผลการตรวจเบื้องต้นเป็นผลบวกให้นำไปสวาทไปตรวจยืนยันผลที่หน่วยงานตามคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษกำหนด นำตัวผู้ต้องหาไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจและบันทึกข้อมูลของผู้ต้องหา และหากผลการตรวจยืนยันว่าพบสารเสพติดให้โทษให้เรียกตัวผู้ต้องหามาพบเพื่อแจ้งข้อหา หากไม่พบให้ขออนุมัติหมายจับ และดำเนินคดีตามกฎหมาย

ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า เจ้าพนักงานตำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 35-40 ปี มีชั้นยศระหว่างจ่าสิบตำรวจถึงดาบตำรวจ สมรสและมีบุตรแล้ว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 บาท ถึง 15,000 บาท พักอาศัยอยู่บ้านพักของทางราชการ มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป และมีอายุราชการมากกว่า 13 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เคยผ่านการเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน มีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบและความยุ่งยากของงานปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่าง

เพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับดี งบประมาณที่ได้รับมีแต่ไม่เพียงพอ ยานพาหนะมีแต่ใช้งานไม่ได้ มีอาวุธปืนเป็นของส่วนตัว

ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิดตาม พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 นั้น พบว่า ด้านเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเพศและอายุของผู้ต้องสงสัย ด้านอำนาจการสั่งให้ทดสอบ ด้านอุปกรณ์ ชุดทดสอบ ด้านการใช้เครื่องพันธนาการ ด้านการตรวจยืนยันผล ด้านการส่งตัวผู้ต้องหาไปตรวจพิสูจน์ ด้านงบประมาณ และด้านดุลพินิจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิดตาม พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานไม่เพียงพอ ควรจัดสรรให้เพียงพอ
2. การอบรมเพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องยังมีไม่เพียงพอ เห็นควรให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง
3. ควรมีการสร้างสถานที่เพื่อการควบคุมหรือการตรวจพิสูจน์ให้มีมากและทั่วถึง ครอบคลุมในแต่ละสถานี และให้รองรับกับจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกดำเนินคดีได้
4. การตรวจพิสูจน์ยืนยันผล จำเป็นต้องใช้หน่วยงานที่เป็นของรัฐเท่านั้น เห็นควรให้เป็นโรงพยาบาลเอกชนหรือหน่วยงานที่มีมาตรฐาน เพราะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเท่ากันแล้ว
5. กฎหมายให้อำนาจการสั่งให้ตรวจพิสูจน์เบื้องต้นแก่เจ้าพนักงานตำรวจ แต่ไม่มีบทกำหนดโทษหากฝ่าฝืนหรือไม่ยินยอม ควรให้มีบทกำหนดโทษหรือมาตรการอื่นแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ยินยอม
6. ไม่มีเจ้าพนักงานตำรวจหญิงปฏิบัติหน้าที่ ในการตรวจค้นหรือทดสอบเบื้องต้น เห็นควรให้มีเจ้าพนักงานตำรวจหญิงปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว
7. ปัญหาการตีความตามกฎหมายว่าด้วยการจับกุมคดีความผิดซึ่งหน้า ยังคงมีการตีความที่ยังไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ ซึ่งส่งผลต่อการกวดขันจับกุม ควรมีการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงให้กับประชาชนและเจ้าพนักงานตำรวจทราบ
8. ปัญหาความรุนแรงของยาเสพติดยังมีต่อเนื่อง สาเหตุอาจเกิดจากสถานที่บำบัดไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีน้อย ขาดงบประมาณสนับสนุนในภาพรวมอย่างจริงจัง เห็นควรให้ภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความสนใจมากขึ้น